

Enhed
Handicap

Høringsnotat

Sagsbehandler
Sofie Bøge

over

Koordineret med

Forslag til Lov om ændring af lov om social service og lov om socialtilsyn

Sagsnr.
2019 - 5550

(Sikring af borgernes retsstilling ved indgåelse af aftaler med foreninger og private virksomheder om overdragelse af arbejdsgiverfunktionen i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service m.v.)

Doknr.
138112

Dato
13-11-2019

1. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag blev den 27. august 2019 sendt i høring hos:

Advokatsamfundet, Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet – DUKH, DUOS, 3F – Fagligt Fælles Forbund, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, FOA – Fag og Arbejde, HK/Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig Arbejdsgiverforening, LOBPA, Olivia Danmark A/S, Rigsrevisionen, Sjældne Diagnoser, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst og ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund.

Social- og Indenrigsministeriet har modtaget svar fra:

Ankestyrelsen, Dansk Erhverv, Datatilsynet, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet - DUKH, Handicapbranchen Danmark, Institut for Menneskerettigheder, KL, LOBPA, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Nord og Socialtilsyn Øst.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

Der er ud over de punkter, som omtales i det følgende, på baggrund af ministeriets egen kvalitetssikring af lovforslaget indarbejdet mere tekniske, herunder lovtekniske, ændringer i lovforslaget inden fremsættelsen.

2. Ændringer foretaget efter høringsrunden

Der er udover sproglige præciseringer og korrekturmæssige ændringer foretaget følgende ændringer efter høringsrunden.

- Der indføres et nyt stykke til socialtilsynslovens § 18 b, hvorefter socialtilsynet underretter alle kommuner om ophør af godkendelse.
- Bemærkningerne til lovforslaget er blevet præciseret, så det fremgår hvilken betydning, det vil have for borgeren/tilskudsmodtageren og foreningen eller den private virksomhed, at aftalen ikke er bindende for borgeren/tilskudsmodtageren.

3. Høringssvarene

Ankestyrelsen, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet - DUKH, Institut for Menneskerettigheder, Socialtilsyn Nord har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Dansk Erhverv bakker op om lovforslaget og henviser i øvrigt til høringssvaret fra Handicapbranchen Danmark.

Datatilsynet har nogle bemærkninger, som gennemgås nedenfor.

Handicapbranchen Danmark, som er en brancheforening for virksomheder og foreninger, der leverer ydelser og tilbud til mennesker med fysisk og psykisk handicap, bakker op om lovforslaget og intentionen om at styrke borgernes retsstilling.

KL støtter lovforslaget, men har nogle bemærkninger, som behandles nedenfor.

LOBPA er positive over for lovforslaget.

Socialtilsyn Hovedstaden har afgivet bemærkninger til den del af lovforslaget, som vedrører kommunalbestyrelsens udbetaling af tilskud til foreninger og private virksomheder, som er godkendt af socialtilsynet. Bemærkninger behandles nedenfor.

3.1. Borgerens retsstilling

KL bemærker, at det med lovforslaget bliver borgeren, som den svage part, der bliver pålagt et ansvar i forhold til, at en forening eller privat virksomhed kan dække sig ind under, at de havde gjort borgeren bekendt med, at de ikke var godkendt eller ikke blevet re-godkendt. **KL** foreslår, at lovforslaget ændres, hvorefter sætningen ”og hvis foreningen eller den private virksomhed ikke på dette tidspunkt har gjort borgeren bekendt med dette” i § 1 udelades.

Supplerende eller alternativt foreslår **KL**, at lovforslaget præciseres, så det tydeligt fremgår af loven, at en forening eller privat virksomhed, der varetager arbejds giveropgaver for en tilskudsmodtager, først kan indgå en aftale med en borger, når foreningen eller den private virksomhed skriftligt har informeret tilskudsmodtageren om, hvorvidt foreningen eller virksomheden er godkendt af socialtilsynet.

Endelig foreslår **KL**, at det beskrives tydeligere i lovforslaget, hvilke konsekvenser det har for borgeren og for kommunen, hvis en borger indgår en aftale med en forening eller privat virksomhed, som har gjort borgeren opmærksom på, at foreningen eller virksomheden ikke er godkendt.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger

En aftale om overførsel af tilskud, som indgås mellem borgeren/tilskudsmodtageren og foreningen eller den private virksomhed, er en privatretlig aftale. Dette ændres ikke med lovforslaget, ligesom der ikke ændres på, hvilken part der skal løfte bevisbyrden. Derfor vil en ugyldighedsvurdering af en aftale, hvor den ikke-godkendte forening eller

private virksomhed påstår at have gjort borgeren bekendt hermed, skulle baseres på de aftaleretlige regler samt på forhold og betingelser, som er aftalt mellem de to aftalparter. Således vil vurderingen skulle foretages på subjektivt grundlag, som lovforslaget ikke ændrer ved.

For så vidt angår det anførte om skriftlig information, er det ligeledes ministeriets vurdering, at det vil gribe ind i den frie aftaleret, hvis der stilles krav om, hvordan dokumentationen mellem parterne skal foreligge. Dette vil desuden ikke ændre på, at det uanset eventuel fastsættelse af formkrav vil kræve en bevisførelse. Det har ikke været intentionen med lovforslaget at ændre på, at både borger og foreningen eller den private virksomhed er aftalparter i aftaleretlig forstand.

Det vil fremgå af vejledningen om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance (herefter benævnt vejledningen), hvilke konsekvenser det vil have for borgeren/tilskudsmodtageren, hvis foreningen eller den private virksomhed har gjort borgeren/tilskudsmodtageren bekendt med, at denne ikke er godkendt.

KL's bemærkninger giver ikke anledning til ændringer. Det vil fremgå af vejledningen, hvordan borgeren skal forholde sig, hvis han eller hun havde kendskab til foreningen eller den private virksomheds manglende godkendelse.

3.2. Procedurer ved ophør af godkendelser

KL foreslår, at procedurerne for, hvordan borgeren og kommunen skal forholde sig, hvis en tidligere godkendt forening eller privat virksomhed fratages deres godkendelse af socialtilsynet, beskrives nærmere i lovforslaget.

Endvidere foreslår KL, at lovforslaget også præciserer, hvilke procedurer borgere, kommuner, foreninger og private virksomheder skal følge, når/hvis foreningen eller virksomheden opnår en re-godkendelse.

KL bemærker endvidere, at det ikke fremgår af lovforslaget, hvilke ansættelsesretlige forhold der vil gælde for borgerens hjælpere, såfremt en forening eller privat virksomhed bliver frataget sin godkendelse. KL foreslår hertil, at det præciseres, hvorvidt ordningen bliver betragtet som en virksomhedsoverdragelse.

Herudover bemærker KL, at det bør fremgå af lovforslaget, hvordan borgeren og kommunen skal forholde sig i de sager, hvor en borger modtager kontant tilskud eller borgerstyret personlig assistance på betingelse af, at vedkommende overdrager sit arbejds giveransvar. Og i relation hertil anfører KL, at det bør præciseres, hvordan kommunen skal forholde sig i den mellemliggende periode, indtil borgeren indgår aftale med en anden forening eller privat virksomhed, og herunder hvor lang tid der maksimalt bør gå, før borgeren har indgået en ny aftale.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger

I lovforslagets særlige bemærkninger er det beskrevet, hvilken betydning det vil have for en ordning, hvor en forening eller privat virksomhed får frataget sin godkendelse på et tidspunkt, der ligger efter lovens ikrafttræden. Ministeriet anerkender, at der kan foreligge forskellige situationer og specifikke forhold, der gør sig gældende i forbindelse med en konkret aftale om overførsel af tilskuddet, som disse bemærkninger ikke tager højde for. I vejledningen vil der så vidt muligt blive taget højde for de forskellige situationer, der kan opstå.

For så vidt angår forslaget om, at det præciseres, hvorvidt ordningen bliver betragtet som en virksomhedsoverdragelse, bemærkes det, at lovforslaget ikke ændrer på gældende ret i forhold til, hvornår der er tale om en virksomhedsoverdragelse. Disse spørgsmål bør fortolkes i forhold til den konkrete ordning og aftale mellem borgeren/tilskudsmodtageren og foreningen eller den private virksomhed.

Det kan dog hertil oplyses, at der vil blive udarbejdet et informationsmateriale, som er henvendt til borgerne, hvori de overordnede regler om virksomhedsoverdragelse i forhold til en hjælperordning beskrives. Dette informationsmateriale er en del af udmøntningen af initiativet om ”Styrkelse af borgernes retsstilling i servicelovens hjælperordninger”, som indgår i den politiske aftale ”Udmøntning af satspuljen for 2019-2022 (Delaftale på børne- og socialområdet)”, som lovforslaget ligeledes delvist udmønter. Et af det samlede initiativs delinitiativer indebærer, at der skal udarbejdes et informationsmateriale, som beskriver, hvad borgeren skal være opmærksom på i forbindelse med ønsket om at indgå en aftale om overdragelse af arbejdsgiveransvaret.

Det bemærkes i forhold til det anførte om, hvordan kommunen skal handle, hvis ordningen er bevilget med den betingelse, at borgeren overdrager sit arbejdsgiveransvar, at dette ikke er en konsekvens af lovforslaget, idet situationen allerede kan opstå, som reglerne er i dag. Denne situation vil skulle håndteres af kommunen i samråd med borgeren henset til, at borgeren ikke efterlades med et udækket hjælpebehov. I en sådan situation vil det skulle afsøges, om der er en alternativ forening eller privat virksomhed, og hvis ikke dette er en mulighed, må kommunen på ny vurdere, hvorledes borgeren modtager den nødvendige hjælp og støtte.

Det bliver præciseret i bemærkningerne, hvordan borgeren og kommunen skal forholde sig i det tilfælde, at en forening eller privat virksomhed får frataget sin godkendelse. KL's øvrige bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.

3.3. Kommunalbestyrelsens udbetaling af tilskud til en forening eller privat virksomhed, som er godkendt af socialtilsynet

Socialtilsyn Hovedstaden peger på, at der mangler præcisering af arbejdsgiverrollen, samt hvilke private virksomheder som skal godkendes af socialtilsynet, herunder en afgrænsning i forhold til nærtstående og udenlandske virksomheder. Socialtilsyn Hovedstaden peger blandt andet på, at det forhold, at gældende ret ikke definerer arbejdsgiverrollen tydeligt, herunder i forhold til ansvarsfordelingen mellem arbejdsledere og arbejdsgiver, giver anledning til tvivl.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger

I forhold til det anførte om socialtilsynets godkendelse bemærkes, at formålet med lovforslaget er at sikre, at borgere, der er bevilget en hjælperordning, ikke kommer i økonomisk klemme, hvis en forening eller privat virksomhed, som ikke er godkendt af socialtilsynet, får overført tilskud, som de efter reglerne ikke er berettiget til. Formålet med lovforslaget er således ikke at ændre de gældende regler om socialtilsynenes godkendelse og tilsyn med foreninger og private virksomheder.

For så vidt angår det anførte om afgrænsningen i forhold til udenlandske virksomheder, bemærkes det, at hjælp efter serviceloven er betinget af, at modtageren opholder sig her i landet. Dog kan retten til støtte efter servicelovens § 96 bevares under midlertidige ophold i udlandet. Det følger allerede af de gældende regler, at det er en betingelse for overførsel af tilskuddet, at foreningen eller virksomheden, som skal varetage arbejdsgiverfunktionen, er godkendt af socialtilsynet. Dette bevirker, at hvis en borger,

der har en BPA-ordning, ønsker at medbringe ordningen til udlandet, vil borgeren ikke kunne indgå aftale med en ny forening eller privat virksomhed i udlandet, hvis ikke denne forening eller private virksomhed er godkendt af socialtilsynet.

Socialtilsyn Hovedstadens bemærkninger har ikke givet anledning til ændringer.

3.4. Fælles oversigt over foreninger og private virksomheder, som er godkendt af socialtilsynet

Socialtilsyn Øst foreslår, at den fælles oversigt bliver offentliggjort på Tilbudsportalen, hvor de tilbud og plejefamilier, som socialtilsynene har godkendt, fremgår i dag.

KL bemærker, at det ikke er nærmere præciseret i lovbemærkningerne, hvad der menes med ”løbende”, samt hvordan den fælles oversigt skal offentliggøres samt opdateres af socialtilsynet. KL foreslår, at lovforslaget ændres, så det indgår i lovforslagets § 2, præcis hvor ofte og/eller i hvilke tilfælde oversigten skal offentliggøres.

Supplerende foreslår KL, at det tilføjes i lovforslagets § 2, at socialtilsynene skal give besked direkte til kommunerne ved frakendelser af godkendelser af foreninger og private virksomheder.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger

Formålet med offentliggørelsen af den fælles oversigt er delvist, at kommunerne skal kunne verificere, at de foreninger og private virksomheder, som der udbetales tilskud til, har den nødvendige godkendelse fra socialtilsynet. Oversigten skal ligeledes kunne anvendes af de borgere, som ønsker at indgå en aftale med en forening eller privat virksomhed om overdragelse af arbejdsgiveropgaven.

Af hensyn til borgerne finder ministeriet, at det er mest hensigtsmæssigt, at oversigten bliver tilgængelig på en platform, som er mere borgerrettet end Tilbudsportalen er i dag. Desuden vil det også være mest hensigtsmæssigt, at alle relevante informationer i forbindelse med etableringen af en hjælperordning begrænses til kun at ligge tilgængeligt få steder.

I forbindelse med vedtagelsen af lovforslaget vil der tillige blive beskrevet i en bekendtgørelse, hvor oversigten skal offentliggøres, og hvilket indhold oversigten bør indeholde. At opdateringen af oversigten skal ske løbende betyder, at oversigten skal redigeres efter behov, dvs. når socialtilsynet har godkendt en ny forening eller virksomhed, eller har truffet afgørelse om ophør af en godkendelse. Ministeriet er dog opmærksomt på, at der jo løbende kan ske ændringer af kontaktoplysninger for de foreninger og private virksomheder, som fremgår af oversigten. I relation hertil må socialtilsynet vurdere, om der er behov for at opdatere oversigten oftere, end når der skal tilføjes eller fjernes nye foreninger eller virksomheder.

I forhold til det anførte om en tilføjelse, hvorefter socialtilsynet skal give kommunerne besked direkte ved frakendelser, bemærkes det, at dette anses for hensigtsmæssigt, idet kommunerne herved kan få direkte besked, som gør det muligt for kommunen at reagere hurtigt i forhold til udbetalingen af tilskuddet, samt giver kommunen mulighed for at kontakte borgeren, som skal have afviklet ordningen.

Socialtilsyn Østs bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.

De nærmere regler om oversigtens indhold, opdatering og offentliggørelse vil fremgå af en bekendtgørelse.

Som følge af KL's bemærkninger, er der indføjet en ny tilføjelse til lovforslaget, hvorefter det indføres i socialtilsynslovens § 18 b, stk. 4, at socialtilsynet skal underrette alle kommunerne i tilfælde af afgørelse om ophør af en godkendelse af en forening eller privat virksomhed.

3.5. Indholdet af aftalen om overførsel af tilskuddet

Datatisynet henviser til, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at en aftale om overførsel af tilskuddet ofte vil indeholde en beskrivelse af, hvilke opgaver den nærtstående, foreningen eller virksomheden påtager sig at udføre for borgeren. Hertil bemærker Datatisynet, at reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven generelt skal overholdes i forbindelse med behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling.

Endvidere henviser Datatisynet til databeskyttelsesforordningens artikel 9, idet der i forhold til aftalens indeholdende beskrivelse af, hvilke opgaver der skal udføres i ordningen, kan udelades oplysninger om helbredsforhold.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger

Lovforslaget ændrer ikke på, hvordan en aftale mellem borgeren eller tilskudsmodtageren og foreningen eller den private virksomhed skal udformes, ligesom der ikke stilles krav til indholdet heraf. En sådan aftale vil fortsat være en privatretlig aftale, hvor parterne skal blive enige om aftalens indhold.

I vejledningen findes et kort vejledende afsnit om indholdet af en aftale om overførsel af tilskuddet. Herunder vil kunne tilføjes, at reglerne i såvel databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven skal overholdes i forbindelse med behandlingen af personoplysninger.

Det bemærkes, at der som en del af udmøntningen af det ovenfor nævnte initiativ om "Styrkelse af borgernes retsstilling i servicelovens hjælperordninger" vil blive udarbejdet en model for en standardkontrakt, hvori borgeren og foreningen og den private virksomhed gøres opmærksom på, at reglerne om databeskyttelse skal overholdes.

Som følge af Datatilsynets bemærkninger vil der blive tilføjet et kort afsnit om overholdelse af reglerne om databeskyttelse i vejledningen under afsnittet om indholdet af aftalen.

3.6. Lovens ikrafttrædelse

KL bemærker, at det er bekymrende, at gyldigheden af en aftale om overførsel af tilskud, som er indgået inden lovens ikrafttræden mellem en borger og en forening eller privat virksomhed, som er godkendt af socialtilsynet, men som senere får frataget sin godkendelse, skal behandles efter de hidtidige regler. KL foreslår, at dette ændres, og at der eventuelt indføres en overgangsordning, som eksempelvis kunne være en pligt for kommunen om at oplyse borgeren om regelændringen.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger

Efter ministeriets opfattelse bør aftaler, der er indgået før lovens ikrafttræden, behandles efter de regler, der var gældende på det tidspunkt, hvor aftalen blev indgået. Som beskrevet i lovforslagets bemærkninger betyder det, at spørgsmål om en aftales gyldighed skal vurderes på baggrund af de erstatningsretlige og aftaleretlige regler.

På denne måde vil der blive taget hensyn til de eventuelle forventninger, som borgere og foreninger og private virksomheder måtte have til aftaleindgåelsen og virkningerne heraf på tidspunktet for aftalens indgåelse. Dog skal det hertil bemærkes, at det følger af gældende regler, at tilskud kun kan overføres, hvis foreningen eller den private virksomhed er godkendt af socialtilsynet.

KL's bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.